

שם הקורס: חוק משפט ואתיקה במערכת הבריאות

שם המרצה: ד"ר (MD) לבר-סגל ענת, עו"ד
מתכונת: שיעור
היקף שעות: 2 שעות שבועיות

מטרות הקורס:

הקניית ידע והבנה של המשפט הרפואי בעזרת החוקים והפסיקה הרלוונטיים לנושא. לבון תפקידם ומשקלם של החוקים ביחסים בין הצוות הרפואי למטופלים בהיבט המקצועי, האתי, והמשפטי. סקירת הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל כבסיס להתנהלות המקצועית של אנשי הסייעוד במטרה לאפשר לעוסקים בתחום להכיר, להבין, ולממש את עקרונות הקוד בצורה מיטבית. זאת כדי ליצור הזדהות ותמיכה במטופלים, יחד עם שמירה על עקרונות המקצוע. ליבון סוגיית הרשלנות הרפואית, ההסכמה מדעת, הרשומה הרפואית והנזק הראיתי, סירוב לביצוע טיפול רפואי ועוד. חשיפה לנושאים ששינו סדרי עולם דוגמת הפריה חוץ גופית תרומת ביציות, פונדקאות, וכן הולדה בעוולה וסוגיית ההפלות. נתייחס לניסויים רפואיים ואיידס. נחדד חשיבות נושא ניהול סיכונים ברפואה מההיבט הסייעודי והרפואי. סוגיית המתת החדס גם היא תועלה לדיון בעקבות החלת חוק החולה הנוטה למות בשנת 2006. נבחן את הדרך בה החוק והפסיקה מתמודדים עם סוגיות אלו לאור האתגרים והמכשולים שהחוק עצמו מציב בפני המטופלים.

נושאי הקורס

חוקי היסוד כבסיס לזכויות הפרט והחוקים הנגזרים מהם בנושא זכויות החולה ושרותי הבריאות. מבנה מערכת המשפט במדינת ישראל; דיני נזיקין; מושגים רלוונטיים, חקיקה ופסיקה בסוגיות העוסקות בהפרת זכויות החולה המעוגנות בחוק. פסיקה בנושא הרשלנות הרפואית, הרשומה הרפואית הנזק הראיתי וכן ההסכמה מדעת, כמשתקפת בפסיקות של בתי המשפט.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות בשיעורים – חובת נוכחות של 80% לפחות בקורס. היעדרות מעבר לשלושה שיעורים, תגרום הורדת ציון של עד 10% ובמקרים קיצוניים מניעה לגשת לבחינה. הגשת תרגיל בית קצר באמצע הקורס באחד הנושאים שנלמדו לפי בחירת המרצה. יהווה 5% מהציון הסופי. הופעה לשיעורים ובקיאות בחומר על פי הרשימה המופצת על פי המערכים השונים הן הדרישות העיקריות. בסיום הקורס תתקיים בחינה במתכונת של שאלות רב ברירה (אמריקאיות)

תוכנית הקורס: מערך שיעורים

- 1 מערכת המשפט בישראל, חוקי יסוד וחוק ביטוח בריאות ממלכתי
- 2 סיעוד ומשפט - הסדר רישוי מקצוע הסיעוד, רשלנות מקצועית
- 3 חוק זכויות החולה - הסכמה מדעת
- 4 הסכמה מדעת - המשך
- 5 סודיות מידע רפואי
- 6 רשומה רפואית ונזק ראייתי, ועדות בחוק
- 7 רשלנות רפואית
- 8 רשלנות רפואית - המשך
- 9 ניסויים רפואיים, מחלות מדבקות (איידס וכו')
- 10 הריון ולידה, הפלות, הפריה חוץ גופית, תרומת ביציות ופונדקאות.
- 11 הקוד האתי לאחים ואחיות בישראל, ודילמות אתיות הנובעות מכך
- 12 המתת חסד, חוק החולה הנוטה למות.
- 13 מערך ניהול סיכונים בבתי החולים ובקהילה
14. חזרה לקראת הבחינה

בביליוגרפיה: -

ספרות

- כרמי, א. (2003). בריאות ומשפט .. נבו הוצאה לאור בע"מ.
כהן אלמגור, ר. דילמות אתיות בסיעוד. הוצאת מכון ואן ליר בירושלים
אזר, ע. ונירנברג, א. (2000). רשלנות רפואית. תל אביב: פרלשטין-גינסור
"רפואה ומשפט" – ביטאון האגודה לרפואה ומשפט בישראל

חקיקה

- ח"י כבוד האדם וחירותו, התשנ"ב-1992
חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994
חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996
פקודת הנזיקין (נוסח חדש) ס' 23-24, 35-36, 41
חוק העונשין, התשל"ז-1977
חוק הכשרות והאפוסטרופסות, תשכ"ב-1962
פקודת בריאות העם, 1940
חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981
חוק האנטומיה והפתולוגיה, תשי"ג-1953

חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו-2005

חוקים נוספים ותקנות יפורסמו לפני השיעור הרלוונטי.

מאמרים:

רשימת המאמרים אינה רשימה סגורה – ויתווספו אליה מאמרים נוספים סמוך למערכי השיעור.
שפירא, ע. (1989) "הסכמה מדעת" לטיפול רפואי-הדין המצוי והרצוי. *עינוי משפט*, יד (2) 225-272
פורת, א., שטיין, א. (1998) "דוקטרינת הנזק הראייתית: ההצדקות לאימוצה ויישומה במצבים טיפוסיים של אי ודאות
בגרימת נזקים", *עינוי משפט*, כ"א 191, 203-199
סהר, א. (2005) הסכמה מדעת- תהיות והרהורים. *רפואה ומשפט* 33, 48-63
הלמן צ., ד"ר בר-אל י. (2005) הערכת כשירותה של אחות אשר קיים חשש לבריאותה הנפשית.
רפואה ומשפט 32, 102-110
שפירא, ע. (2005) הורות בזכות ובכפיה, ביציות מופרות ויילודים עתידיים- סיפורים של קדמה מדעית
וכשל נורמטיבי, *מאזני משפט*, ד, 437-461.
שפירא, ד., שפירא, י. (2007) "עשור לחוק ההסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד),
התשנ"ו-1996: המצוי והרצוי *רפואה ומשפט* 36, 19-42
<http://www.health.gov.il/Download/pages/eti.doc> , **הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל**

פסיקה

ע"א 2781/93 מיאסה עלי דעקה נ. ב"ח כרמל, פ"ד נ"ג (4) 526
רע"א 1412/94 הדסה נ. גלעד, פ"ד מ"ט (2) 516
ע"א 6330/96 אורנה בנגר נ. ביה"ח הלל-יפה חדרה ואח', פ"ד נב (1) 145
ת.א. 1030/93 פלמונית נ. כל הקריות בע"מ, פ"מ נ"ג (4) 45
ע"א 540/82 זייצוב נ. כץ, פ"ד מה (1), 743
בג"צ 6290/93 אביטל זליכה נ' המנהל הכללי של משרד הבריאות, פ"ד מ"ח (49) 631
דנ"א 2401/95 נחמני נ. נחמני, פ"ד נ (4) 661
ע"א 7375/02 ביי"ח חיפה ואח' נ. מלול ואח' וערעור שכנגד, תק-על 2005 (1) 4239
דנ"א 4693/05 ביי"ח כרמל-חיפה נ. עדן מלול ואח' (אתר נבו, 29.8.10)

